

Vastaus Minttu Sillanpään ja Funda Demirin sekä 17 muun valtuutetun aloitteeseen antirasistista koulutusta varhaiskasvatuksen ja koulujen henkilökunnalle

VD/11593/00.02.00.03/2021

KK/AI/AH

Minttu Sillanpää ja Funda Demiri sekä 17 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen koskien antirasistista koulutusta varhaiskasvatuksen ja koulujen henkilökunnalle:

”Vantaan kaupunki on sitoutunut kaikessa toiminnassaan tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen. Syrjintää ja rasismia ei suvaita vaan ennaltaehkäistään.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu keräsi syksyllä 2019 tietoa afrikkalaistaustaisten henkilöiden kokemasta syrjinnästä verkkolomakkeen ja yksilöhaastattelujen avulla. Kyselyn mukaan: ”Selvä enemmistö kyselyn vastaajista on kokenut syrjintää koulutuksessa (67 %). Rasismia ilmenee vastaajien mukaan opiskelijoiden, opetushenkilökunnan sekä muun henkilökunnan, kuten kuraattorin ja kouluterveydenhoitaja taholta. Lähes viidesosa vastaajista on kokenut syrjintää jo ennen kouluikää varhaiskasvatuksessa. Eniten syrjintää on koettu vuorovaikutustilanteissa muiden oppilaiden kanssa poissa opettajien valvovan silmän alta, esimerkiksi välitunnilla.”

Kouluterveyskyselyissä on toistuvasti huomattu, että maahanmuuttajataustaiset oppilaat kokevat kiusaamista enemmän kuin muut. Kiusaaminen on syrjivää, joka kohdistuu usein lapsen tai nuoren ihonväriin, uskontoon tai etniseen taustaan. Rasismikokemukset jätetään helposti huomiotta, sillä rasismiin puuttuminen koetaan vaikeaksi. Paitsi varsinaiseen kiusaamiseen on tärkeää, että osataan puuttua myös rakenteelliseen rasismiin.

Me allekirjoittaneet esitämme, että Vantaa kouluttaa varhaiskasvatuksen ja koulujen henkilökuntaa antirasistista työtettä. Tavoitteena on, että henkilöstö oppii tunnistamaan rasismin eri muotoja ja puuttumaan siihen entistä paremmin.”

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Antirasismilla tarkoitetaan aktiivista toimintaa, jolla vastustetaan alkuperään, kieleen, uskontoon jne. perustuvaa etnistä syrjintää sen eri ilmenemismuodoissa. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen työssä on useita toimenpiteiden kokonaisuuksia ja sisältöjä, joihin on jo pitkäjänteisesti sisällytetty yhdenvertaisuuden edistämistä. Kasvatus-, opetus- ja oppilashuoltohenkilöstö tarvitsee kuitenkin lisää koulutusta ja työkaluja aktiivisen antirasistisen toiminnan juurruttamiseksi arkipäiväiseen toimintaan. Varhaiskasvatuksessa keskeistä on inklusiivisen toimintakulttuurin ja arvopohjan vahvistaminen. Inklusiivisuuden periaatteisiin kuuluu kaikkia lapsia koskevat yhtäläiset oikeudet, tasa-arvoisuus, yhdenvertaisuus, syrjimättömyys, moninaisuuden arvostaminen sekä sosiaalinen osallisuus ja yhteisöllisyys. Varhaiskasvatuksen koulutusohjelma 2022 on rakennettu näiden periaatteiden ohjaamana. Lisäksi varhaiskasvatuslain uudistumisen myötä varhaiskasvatussuunnitelman valtakunnalliset perusteet sekä Vantaan paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma päivitetään keväällä 2022. Ohjaavissa asiakirjoissa inklusiivinen toimintakulttuuri ja arvopohja on keskeinen päivittyvä kokonaisuus.

Viime vuosina on tehty myös systemaattista työtä kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisien varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen edistämiseksi. Esimerkiksi henkilöstön työn tueksi on laadittu kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoisien varhaiskasvatuksen käsikirja ja sen sisältämät kriteerit. Syrjivän kiusaamisen ehkäisemiseksi toimintayksiköissä on laadittu jo useamman vuoden ajan kiusaamisen ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelmat. Kiusaamiseen puuttumisen toimenpiteitä ollaan parhaillaan tarkentamassa kasvatuksen ja oppimisen toimialalla sekä palvelualueitasoisesti.

Kouluhuvinvointityöhön on perusopetuksessa tänä lukuvuonna panostettu erityisesti hyvinvointivastaavien muodossa. Hyvinvointivastaavat tukevat yhteisöllisen hyvinvoinnin kehittämistä, jonka tavoitteena on mm. kiusaamisen vähentäminen. Kaikissa kouluissa on käytössä tunne- ja vuorovaikutustaitoja vahvistava toimintatapa, jonka tavoitteena on mm. kaveritaitojen vahvistaminen. Perusopetuksessa erilaisten konfliktitilanteiden ratkaisussa ja puruissa on tehty kaupungin eri toimijoiden kanssa tiivistä yhteistyötä, ja tämän yhteistyön ja osaamisen jakamisen vahvistaminen jatkuu edelleen.

Perusopetuksessa käynnistyy keväällä 2022 Rauhankasvatusinstituutin kanssa koulutusyhteistyö teemalla Syrjinnästä antirasistiseen yhdenvertaisuuteen. Henkilöstölle suunnattu koulutus järjestetään kevätlukukauden 2022 aikana ja palautteen perusteella teemme päätöksiä jatkokoulutuksesta lukuvuodelle 2022–2023.

Rauhankasvatusinstituutin koulutuksen sisällöt ovat:

- peruskäsitteet ja antirasistisen työn lähtökohdat
- ennakoluulot, etuoikeudet ja valta
- sosiaaliset identiteetit, roolit ja kategoriat
- valkoisuus, normit ja rodullistavat käytänteet
- ohjattu ryhmätyöskentely: antirasistinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnittelu
- loppuseminaari: hyvien käytäntöjen jakaminen.

Vantaan kaupungin varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa antirasistista toimintaa kehitetään lisäksi seuraavin toimenpitein:

- Vantaan kaupunki on mukana oikeusministeriön Olen antirasisti -kampanjassa. Kasvatuksen ja oppimisen toimiala on mukana kampanjassa alkuvuodesta 2022.
- Koulu- ja oppilaitoskohtaisten lakisääteisten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien laadinnan tueksi on tehty suunnittelupohja, joka esitellään toimijoille keväällä 2022 ja otetaan vaiheittain käyttöön.
- Sähköinen Vantaan kaupungin työntekijöille suunniteltu itseopiskelukoulutus Kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus valmistuu keväällä 2022. Se perustuu TEM:n Opi kotoutumisesta -koulutukseen ja siihen on koottu laajasti tietoa Vantaan kielellisestä ja kulttuurisesta moninaisuudesta. Paketissa on oma osuus myös antirasistisesta toiminnasta.

Kaupunginhallitus 17.1.2022 § 24

Kasvatuksen ja oppimisen apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- antaa Minttu Sillanpäälle, Funda Demirille ja 17 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle kasvatuksen ja oppimisen toimialan vastaus, ja
- esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- valtuustoaloite Minttu Sillanpään ja Funda Demirin sekä 17 muun valtuutetun aloite antirasistista koulutusta varhaiskasvatuksen ja koulujen henkilökunnalle

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

apulaiskaupunginjohtaja Katri Kalske puh. 040 6205 080, [etunimi.sukunimi\[at\]vantaa.fi](mailto:etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

opetustoimen suunnittelija Pia Hakkari puh. 040 5626 962, [etunimi.sukunimi\[at\]vantaa.fi](mailto:etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)